

Mokesčiai VMI priekabia netikrina

Mokesčių inspekcija: reprezentacinių sąnaudų nurašymo aktų nebereikia

VYTAUTAS V. ŽEIMANTAS
vytautas.zeimantas@verslozinios.lt

Valstybinė mokesčių inspekcija supaprastino reprezentacinių sąnaudų nurašymo tvarką. Dabar reprezentacinių sąnaudų nurašymo aktų nereikės sudaryti tuomet, jeigu iš pirmo dokumentų akivaizdžiai matyti, kad išlaidos yra reprezentacinės. Ekspertai įspėja, kad tokių išlaidų kontrole turi pasirūpinti pati įmonė.

Tuo atveju, kai ūkinės operacijos esmė yra aiški iš įmonei pateiktų sąskaitų, šias sąnaudas pagrindžiančių papildomų apskaitos dokumentų nereikia, tokia nuostata Valstybinė mokesčių inspekcija papildė Pelną mokesčio įstatymo komentara. Tokiu atveju reprezentacinės išlaidos gali būti pripažintos sąnaudomis pagal pirmo dokumentą, kuriame yra įmonės vadovo patvirtinantis įra-

► DANGUOLĖ PRANCKĖNIENĖ, audito UAB „Moore Stephens Vilnius“ direktorė: „Nemažai bendrovių nesivargindavo rašyti reprezentacinių sąnaudų nurašymo aktų.“ HERKAUS MILAŠEVIČIAUS NUOTR.

šas, kad šios išlaidos yra reprezentacinės.

Komentare išliko ir sena bendra nuostata, kad reprezentacinės sąnaudos, priskiriamoms ribojamų dydžių leidžiamoms atskaitymams, pagrįsti

surašomi laisvos formos aktais, juos patvirtina įmonės vadovas ir vyriausiasis finansininkas. Juose nurodoma, kiek ir kokių reprezentacinių sąnaudų patirta. Dokumentus gali pasirašyti ir įgalioti asmenys.

Danguolė Pranckėnienė, audito UAB „Moore Stephens Vilnius“ direktorė, pažymi, kad ir iki šio pakeitimo nemažai bendrovių nesivargindavo rašyti reprezentacinių sąnaudų nurašymo aktų.

„Paprastai asmuo, kuris turėjo tokių išlaidų, parašydavo sąskaitoje, kokia proga pinigai buvo išleisti“, – sako p. Pranckėnienė.

Kristina Kriščiūnaitė, UAB „PricewaterhouseCoopers“ mokesčių skyriaus partnerė, pažymi, jog nebuvo nustatyta, kaip turi atrodyti reprezentacinių sąnaudų nurašymo aktas, todėl įmonės elgėsi įvairiai. Dalis bendrovių tokius aktus surašydavo.

Kontroliuoja pati

„Reprezentacines sąnaudas bendrovė turi kontroliuoti pati, nes įvairių sąskaitų ir buhalteriją gali greitai prinešti, o nepagrįstos išlaidos mažina bendrovės konkurencingumą“, – sako

p. Pranckėnienė. Įmonės vadovas turi nustatyti, kaip tokios išlaidos bus kontroliuojamos. Kad tokia tvarka būtų, svarbu ir akcininkams.

Ponia Kriščiūnaitė pabrėžia, kad visuomet reikia pasižymėti, dėl kokio renginio buvo patirta išlaidų, nes visko atsiminti neįmanoma. Kai bendrovė negali paaiškinti mokesčių administratoriui, kokių išlaidų patyrė, pastarasis tokių išlaidų pagrįstumą gali aiškinti savaip.

Dažniausiai reprezentacines sąnaudas neteisėtai apskaito nedidelės įmonės. O dažniausias jų nusižengimas – kai įmonės prie tokių sąnaudų priskiria įmonės kolektyvo švenčių išlaidas.

Kita vertus, ekspertai teigia, kad mokesčių administratorius pastaruoju metu reprezentacijai skirtų išlaidų priekabia netikrina – į jas daugiau dėmesio atkreipia tik tuomet, jeigu pažeidimai yra akivaizdūs.

Verslo teisė Ne mažiau populiaru yra koncesija

Viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo formos priklauso nuo projekto

DEIVIDAS SOLOVEIČIKAS
advokatų profesinės bendrijos SMA
advokatas, partneris

Vienas svarbiausių Viešojo ir privataus sektorių partnerystės (VPP) veiksmų – tinkamos partnerystės formos pasirinkimas. Ji priklauso nuo projekto pobūdžio, termino ir paskirties.

VPP forma visų pirma priklauso nuo to, koks juridinis partnerių junginys įgyvendins projektą. Ar partneriai sudarys bendros jungtinės veiklos sutartis, kurs bendrą įmonę, ar sudarys kitų sutarčių.

Viename iš Europos Sąjungos aiškinamųjų komunikatų pažymima, kad VPP galima kurti

įsteigiant įmonę, kurios dalyviai yra valdžios institucija ir privatus partneris (arba keli tokie asmenys), privatus partneris taip pat gali įnešti savo dalį į jau veikiančią viešojo sektoriaus įmonę.

Kiti VPP atspalviai priklauso nuo ekonominio bendradarbiavimo turinio.

Jeigu kuriama TDC (angl. traditional design and construction), viešasis partneris nustato minimalius tam tikros infrastruktūros (statinio) projektavimo ir eksploatavimo reikalavimus, o privatus partneris parengia projektą, organizuoja darbus pagal viešojo partnerio nustatytus minimalius reikalavimus už fiksuotąjį arba kintamąjį atlygį. Ši bendradarbiavimo forma pagal savo prigimtį yra artimiausia viešajam darbų pirkimui.

OMC (angl. operation and maintenance contract) yra tokia VPP forma, kai sudaroma civilinė sutartis, pagal kurią pri-

vatus partneris valdo ir naudoja valstybei (ar savivaldai) priklausančius objektus. Dažniausiai tai būna nuomos, o rečiau – panaudos sutartis.

Viešajam partneriui tokia schema leidžia sutaupyti tas lėšas, kurių reikia turto priežiūrai ir funkcionalumui palaikyti, o privatus partneris tokias sąnaudas dengia iš pajamų, gaunamų naudojant šį turtą.

Pagal LDO (angl. lease-develop-operate) schemą privatus partneriui suteikiama ilgalaikė nuomos teisė naudoti ir valdyti viešajam partneriui priklausantį objektą. Taip pat suteikiama teisė atlikti esminius tokio objekto pagerinimus. Privatus partneris už savo lėšas pagerina viešajam partneriui priklausantį turtą, o savo investicijas ir su tuo susijusį pelną gauna eksploatuodamas objektą.

BOM (angl. build-own-main-tain) sudaro galimybę susitar-

ti dėl privataus partnerio investicijų į statinio statybą ir jo priežiūrą, o viešasis partneris įsipareigoja nuomoti tokį statinį arba jame esančius turtinius vienetus nustatytą nuomos terminą.

BOOT (angl. build-own-operate-transfer) schema privatus partneriui leidžia investuoti lėšas į statinio (infrastruktūros) statybą, pasilikti jį sau ir naudoti šį turtinį vienetą komerciniais tikslais tam tikrą laiką. Praėjus šiam terminui šis statinys perleidžiamas viešajam partneriui.

BOO (angl. build-own-operate) forma yra panaši į prieš tai aptartą BOOT schemą. Skirtumas tik tas, kad privatus partneris prisiima įsipareigojimą taikyti nustatytą kainodarą, rinkodarą, veiklos apimtį ir pan. Šie apribojimai taikomi, kad visuomenės interesai būtų geriau apginti.

BOLB (angl. buy-own-lease back) yra tokia VPP forma,

kai privatus investuotojas už savo lėšas pastato statinį (infrastruktūrą), kuris yra nuomojamas ir valdomas viešojo partnerio. Tai, pavyzdžiui, gali būti sveikatos priežiūros įstaiga.

Ne mažiau populiaru yra ir koncesija. Vadovaujantis koncesijos sutartimi koncesininkui suteikiamas specialus leidimas vykdyti ūkinę veiklą, susijusią su infrastruktūros objektų projektavimu, statyba, plėtra, atnaujinimu, pakeitimu, remontu, valdymu, naudojimu ir priežiūra, teikti viešąsias paslaugas, valdyti ir naudoti valstybės ar savivaldybės turtą.

Koncesininkas pagal sutartį prisiima visą ar didžiąją dalį su tokia veikla susijusios rizikos bei atitinkamas teises ir pareigas.

PIRMĄ RAŠINIŲ APIE VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIAUS BENDRADARBIAVIMO SKAITYKITE 2009 08 12 „VERSLO ŽINIŲ“ NUMERYJE.

Nuo dividendų

– 20%

Privalomojo sveikatos draudimo įmokos (PSD) nuo 2010 m. nebus skaičiuojamos nuo tokių gyventojų pajamų kaip dividendai, turto pardavimas, nuomos pajamos. Todėl dividendai nuo 2010 m. bus apmokestinami ne 26%, o 20% tarifu.

Nuo kitų pajamų PSD įmokos bus skaičiuojamos kaip ir anksčiau. Gyventojų, kurie gauna darbo užmokesčio pajamas, autorių atlyginimus, sporto bei atlikėjų veiklos pajamas, taip pat gyventojų, vykdančių individualią veiklą be verslo liudijimą, mokamų įmokų bazė sutampa su valstybinio socialinio draudimo įmokų baze. Šias įmokas administruoja Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos. O Valstybinė mokesčių inspekcija administruoja PSD įmokas, mokamas šių asmenų:

1. gyventojų, besiverčiančių individualia veikla įsigijus verslo liudijimą,
2. gyventojų, kurie nepriklauso kitai draudžiamųjų PSD kategorijai ir kurie verčiasi individualia žemės ūkio veikla, o jų žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra ne didesnis kaip 14 europinio dydžio vienetų,
3. gyventojų, kurie nepriklauso jokiai kitai draudžiamųjų PSD kategorijai ir privalo draustis savarankiškai. (VŽ)

Ir vėl

perprogramuoti

Valstybinė mokesčių inspekcija (VMI) ragina mokesčių mokėtojus suskubti perprogramuoti elektroninius kasos aparatus, kad nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. jie galėtų išduoti čekius, kuriuose būtų nurodytas naujasis 21% PVM tarifas.

Atsivėlgdama į svarbias aplinkybes, dėl kurių įmonės negalėjo perprogramuoti kasos aparatų laiku, VMI vadovausis protingumo kriterijumi ir pirmomis rugsėjo dienomis nevertins formaliuos klaidos kvite kaip nusižengimo. Tokiu atveju įmonė, kol neperprogramuos kasos aparatų, kasos kvituose gali rodyti senus PVM tarifus, tačiau kasos operacijų žurnaluose turi rašyti naujusius. (VŽ)

Tabakui – išimtis

Nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. PVM tarifas nuo 19% išaugs iki 21%, tačiau cigaretėms ir kitam apdorotam tabakui, jeigu šių produktų bandomos buvo užsakytos iki 2009 m. rugsėjo 1 d., šiuo metu galiojantis 19% PVM tarifas bus taikomas iki 2009 m. gruodžio 1 d. (VŽ)

Pavyzdiniai

nuostatai

Individualiosios įmonės (II) nuostatas galima bus rengti vadovaujantis pavyzdiniais nuostatais, kuriuos patvirtins Vyriausybė. Tokia nuostata atsirado pakeitus Individualiųjų įmonių įstatymą. Norint pertvarkyti II į UAB, reikia vadovautis Akcinių bendrovių įstatymo nuostatomis dėl kitos teisinės formos juridinio asmens pertvarkymo į bendrovę. (VŽ)

Mokesčių deklaravimo ir mokėjimo kalendorius

Iki rugpjūčio 20 d.

1. Pridėtinės vertės mokesčio Avansinis PVM mokėjimas

PVM mokėtojai, kuriems pagal Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 90 straipsnio 2 dalies nuostatas atsiranda prievolė mokėti avansinius PVM mokėjimus, avansinius PVM mokėjimus moka, jeigu jų vidutinė mokesčiam laikotarpiui tenkanti mokėtina į biudžetą PVM suma per 3 kalendorinių paeiliui einančių mėnesių laikotarpį:

- viršijo 100.000 Lt;
- PVM mokėtojai, gaunantys pajamas vien iš statybos, statybos ir montavimo darbų, – jeigu viršijo 200.000 Lt;
- PVM mokėtojai, kurių pajamos iš žemės ūkio produkcijos tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo praėjusiais kalendoriniais metais

LAIKAS SUMOKĖTI
Kitą savaitę – PVM

sudarė ne mažiau kaip 50% visų pajamų, – jeigu viršijo 200.000 Lt.

Avansinio PVM mokėjimo dydis lygus 1/3 į biudžetą mokėtinos PVM sumos, kuri buvo (ar privalėjo būti) deklaruota paskutinėse 3 pateiktose PVM deklaracijose, vidurkio.

Avansu mokamų PVM įmokų kodai:

- 3611 – juridinių asmenų avansu mokamas PVM,
- 3631 – fizinių asmenų (neįskaitant ūkininkų) avansu mokamas PVM,

3641 – ūkininkų (besiverčiančių žemės ūkio produkcijos gamyba ir šiai veiklai naudojančių žemės ūkio paskirties žemę) avansu mokamas PVM.

Iki rugpjūčio 25 d.

1. Pridėtinės vertės mokesčio

- 1.1. Pateikiama 2009 m. liepos mėnesio PVM deklaracijos FR0600 forma. Apskrities VMI pagal įregistravimo mokesčių mokėtoju vietą pateikiama užpildyta PVM deklaracija, kurios FR0600 forma patvirtinta VMI viršinio įsakymu Nr. VA-29 „Dėl pridėtinės vertės mokesčio ir kitų su šiuo mokesčiu susijusių formų bei jų užpildymo taisyklių patvirtinimo“.

1.2. Sumokamas 2009 m. liepos mėnesio PVM.

Įmokų kodai:

- 3411 – juridinių asmenų PVM,
- 3431 – fizinių asmenų PVM,
- 3441 – ūkininkų (besiverčiančių žemės ūkio produkcijos gamyba ir šiai veiklai naudojančių žemės ūkio paskirties žemę) PVM.
- 1.3. Pagal poreikį pateikiama 2009 m. liepos mėnesio Fizinio asmens pranešimo apie ilgalaikio materialiojo turto ir jo dalies priskyrimą savo ekonominei veiklai vykdyti FR0624 forma, patvirtinta VMI viršinio įsakymu Nr. VA-54 „Dėl Fizinio asmens, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo, įsigyto arba importuoto ilgalaikio materialiojo turto ar jo dalies priskyrimo savo ekonominei veiklai vykdyti dek-

laravimo taisyklių patvirtinimo“.

- 1.4. Pagal poreikį pateikiama 2009 m. liepos mėnesio pridėtinės vertės mokesčio mokėtoju neįregistruoto asmens pridėtinės vertės mokesčio apskaitos FR0608 forma, patvirtinta VMI viršinio įsakymu Nr. VA-29 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčio deklaracijos ir kitų su šiuo mokesčiu susijusių formų bei jų užpildymo taisyklių patvirtinimo“. Ją turi pateikti kaip PVM mokėtojai neįsiregistravę apmokestinamieji ir neapmokestinamieji asmenys, kurie pagal PVM įstatymo 92 ir 95 straipsnių nuostatas turi apskaičiuoti ir sumokėti pateiktų prekių bei suteiktų paslaugų ir iš užsienio asmenų įsigytų prekių bei paslaugų PVM.

SALTINIS: VMI